

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістр
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)
за освітньою програмою «Облік, аудит і оподаткування підприємницької
діяльності»
(назва освітньої програми)

на тему: Облік і контроль розрахунків з оплати праці на прикладі
Комунального підприємства «Теплопостачання міста Одеси»

(назва теми)

Виконавець:
студент ЦЗФН
Максименко Максим Юрійович
(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:
к.е.н., доцент
(науковий ступінь, вчене звання)
Старенька Ольга Миколаївна
(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ОДЕСА – 2024

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. В сучасних економічних умовах на державу впливає ряд чинників, які зумовлюють стан економіки країни та її майбутній розвиток. До таких чинників відносяться як макрочинники такі як: національний дохід, інфляція, рівень цін, платіжний баланс, так і чинники мікроекономіки, яка тісно пов'язана з макроекономікою. До мікроекономіки відносяться окремі робітники, виробники, капітал, фонди, зв'язки, які формуються у процесі виробництва і обміну товарів, ціни продукту та витрат виробництва та підприємства.

Діяльність підприємства залежить від внутрішніх та зовнішніх факторів. До зовнішніх факторів відносяться: покупці, держава та постачальники, економічні умови та інші. До внутрішніх матеріальні активи підприємства, нематеріальні активи, засоби виробництва, ресурси, робітники, кошти підприємства та інші.

Діяльність будь-якого підприємства будь-то бюджетного або приватного обов'язково має такий елемент як людська праця, яка здійснюється для виробництва продукції. Тому як для держави так і для підприємств є актуальною проблема обліку та контролю розрахунків з оплати праці.

Проблемами обліку та контролю розрахунків з оплати праці займалися видатні українські вчені-економісти. Серед них можна перелічити таких: О. Балан, М. Бондар, О. Герасименко, О. Грішнова М. Я. Дем'яненко, І. К. Дрозд, Н. Єсінова, М. Етенко, М. Луцик, Н. Захарченко, Г. Кірейцев, М. Коцупатрий, Л. Лисогір, О. Новікова, Н. Павловська, С. Тютюнникова, М. Шаповал, Л. Шевченко, В. О. Шевчук, В. Шкільов, О. Шубалий, Н. Юрчук, А. Юшко та інші. Їх роботи мають велике значення для розробки нових методів, що застосовуються стосовно обліку та контролю розрахунків заробітної плати.

Оплата праці має бути справедливою, тобто бути прийнятною як для робітника так і роботодавця, та залежати від фактичних витрат працівником тих чи інших зусиль, витрачених на виконання завдань, пов'язаних з виробництвом будь-яких товарів, від її якості та ефективності. Заробітна плата та її розмір, як частина вартості продукції має прямий вплив на результати фінансової діяльності підприємства та опосередковано впливає на розмір оподаткування, доходів до державного бюджету, тобто економіку в цілому та життя громадян. Для покращення оцінки та відповідності виконуємої праці підприємства роботодавці та держава використовують різні методи, засоби та прийоми, які дозволяють більш ретельно проводити оцінку, облік та контроль виконуваної праці, визначати її час та ефективність.

Тому вкрай необхідно контролювати та вірно обліковувати розрахунки заробітної плати, згідно чинного законодавства України та діяльності підприємства, на якому вони проводяться.

Мета цієї кваліфікаційної роботи – це дослідження теоретичних та практичних шляхів, методів та засобів обліку та контролю розрахунків з оплати праці на підприємстві чи в іншій установі та розробка методів поліпшення їх контролю і обліку для підприємства та держави.

Щоб здійснити це дослідження необхідно виконати ряд завдань:

- з'ясувати зміст поняття оплати праці, методи її розрахунку та законодавчого нормування;
- розуміти базові терміни та шляхи розрахунку оплати праці;
- розглянути літературні джерела та правову основу;
- розібрати рахунки, які використовуються для нарахування оплати праці та їх оподаткування;
- розібрати норми відрахувань з заробітної плати;
- проаналізувати специфіку бухгалтерського обліку оплати праці на підприємстві;
- розробити напрями удосконалення обліку та контролю розрахунків з оплати праці на підприємстві.

Об'єктом дослідження є облік і контроль розрахунків з оплати праці: нормативне забезпечення та діюча практика на прикладі підприємства.

Предметом дослідження кваліфікаційної роботи є система звітності та можливості підприємства виходячи з контролю розрахунків з оплати праці стосовно підприємства на прикладі КП «Теплопостачання міста Одеси».

Методи наукового дослідження. При дослідженні кваліфікаційної роботи були використані наступні методи наукового дослідження: теоретичний метод, історичний, спостереження, логічний, емпіричний, методи аналізу та синтезу.

Інформаційна база дослідження. При написанні кваліфікаційної роботи магістра були досліджені праці вітчизняних та зарубіжних вчених, матеріали та доповіді наукових конференцій, статті в наукових журналах, періодичні видання, монографії, спеціалізовані книги та підручники з обліку, дані засобів масової інформації та мережі Internet, національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку, міжнародні стандарти фінансової звітності, Податковий Кодекс України, закони України, накази Міністерства фінансів України, офіційні документи органів законодавчої й виконавчої влади, повідомлення-роз'яснення Державної податкової служби України, національний План рахунків бухгалтерського обліку, статистичні дані, а також установчі документи підприємства, Наказ про облікову політику, первинні документи, реєстри обліку, фінансова, управлінська та статистична звітність досліджуваного підприємства.

Структура та обсяг роботи. Дипломна робота складається з 67 сторінок друкованого тексту і складається зі вступу, трьох основних розділів, висновків та пропозицій, містить 7 малюнків, 4 таблиці та додатки. При написанні роботи було використано 58 літературних джерел.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **«Теоретико – методичні засади обліку розрахунків з оплати праці»** розглянуто сутність заробітної плати, аналіз діючих форм і систем оплати праці, нормативно-правове забезпечення обліку оплати праці в державі.

У другому розділі **«Організація обліку розрахунків з оплати праці на підприємстві КП «Теплопостачання міста Одеси»** розглянуто загальну характеристику підприємства, розкрито обліку розрахунків з оплати праці на підприємстві КП «Теплопостачання міста Одеси» та проаналізовано проблемні питання організації обліку розрахунків заробітної плати.

У третьому розділі **«Контроль розрахунків з оплати праці: теорія та діюча практика»** розглянуто основи контролю розрахунків з оплати праці, контроль за розрахунками з оплати праці, напрями вдосконалення контролю за операціями з обліку розрахунків з оплати праці, аудиторські процедури при аудиті оплати праці

ВИСНОВКИ

В роботі було визначено зміст категорії «заробітна плата», як економічного фактора маючого мікро- та макроекономічний вплив, на діяльність підприємства так і на податкові заходи держави в цілому. Визначено характер виникнення такого явища, як заробітна плата під час соціально-трудових відносин між робітником, роботодавцем та державою. Визначено зміст принципів заробітної плати, які необхідні для виконання заробітною платою своїх функцій, таких як зростання заробітної плати в міру розвитку країни, індексація заробітної плати відповідно до інфляційного зростання цін, що знижують реальний рівень заробітної плати, простота, логічність та доступність для працівника форм оплати праці та аспектів її вибору та інші.

Визначено законодавчі та підзаконні акти та нормативи, які регулюють відносини між працівником, роботодавцем та державою. До яких належать Конституція України, акти Президента та Кабінету Міністрів України, акти відомств, центральних органів виконавчої влади та інших.

Для вдосконалення обліку та внутрішнього контролю за операціями з розрахунків з оплати праці в комунальному підприємстві

«Теплопостачання міста Одеси» рекомендовано впровадження наступних заходів:

1. Створити на підприємстві відділ внутрішнього контролю та інтегрувати його в організаційну структуру. Він має бути незалежним та відокремленим, та підпорядковуватись тільки керівнику підприємства, що забезпечить виконання основних завдань та функцій внутрішнього контролю на комунальному підприємстві «Теплопостачання міста Одеси».

2. Розробити власні положення про організацію служби внутрішнього контролю. В положення необхідно включити визначені процедури контролю операцій, що стосуються розрахунків з оплати праці.

3. Особливу увагу приділити підвищенню вірогідності оперативного обліку розрахунків з оплати праці на підприємстві. З метою уникнення помилок та порушень в процесі збирання та відображення оперативних даних з обліку розрахунків з оплати праці, рекомендовано розробити детальні інструкції відповідним виконавцям про порядок й терміни для реєстрації даних на підприємстві. Здійснювати це у вигляді посадових інструкцій, виписок із графіків документообігу. Також рекомендовано застосовувати систему заохочень для працівників за виконання своїх обов'язків, а при порушенні своїх обов'язків слід розробити й застосовувати систему покарань.

4. Для запобігання та зниження ризиків стосовно неефективної системи збору, фіксування та реєстрації оперативних фактів господарської діяльності слід проводити такі контрольні заходи, як інвентаризації, звірки та ревізії. Для спрощення контролю розрахунків з оплати праці слід створити реєстр первинних документів, що допоможе отримати список введених первинних документів за певний період та по відповідному підрозділу.

5. Для інформаційного забезпечення управління розрахунками з оплати праці, та спроможності надавати інформацію у режимі реальному часу рекомендовано вирішити за допомогою автоматизації робочих місць працівників, що здійснюють кадровий облік та облік розрахунків з оплати праці.

6. Для провадження ефективного внутрішнього контролю стосовно операцій з розрахунків з оплати праці необхідно розробити робочі документи для здійснення внутрішнього контролю та для відображення результатів його проведення. Прикладами таких документів можуть бути: «Аналіз руху трудових ресурсів», «Аналіз використання фонду оплати праці», «Анкета для оцінки системи внутрішнього контролю у комунальному підприємстві «Теплопостачання міста Одеси», тощо. Всі результати, які отримані за певний період необхідно також фіксувати в розробленому робочому документі: «Узагальнення результатів внутрішнього контролю у комунальному підприємстві «Теплопостачання міста Одеси».

7. Проводити оцінку внутрішнього контролю, що здійснюється на підприємстві та системи бухгалтерського обліку за допомогою тестування, за підсумками якого можна виявити слабкі та сильні сторони комунального підприємства «Теплопостачання міста Одеси». Одним з прикладів розробленого тесту внутрішнього контролю розрахунків з оплати праці для комунального підприємства «Теплопостачання міста Одеси».

8. Проводити планування потреби у певних категоріях працівників для запобігання переривання виробничого процесу. Також рекомендовано проводити перевірку правильності визначення необхідних категорій працівників, їх професійних обов'язків та аналіз змін в їх складі за певний період, після чого приймати рішення щодо нормування потреб підприємства. Тобто для того, щоб визначити можливості підприємства з зайнятості персоналу необхідно мати показники, які дають уявлення про можливості підприємства з зайнятості. Для цього пропонується формула, яка визначає показник обсягу витрат на заробітну плату в загальному обсязі операційних витрат. Ця формула дає можливість розрахувати залежність витрат підприємства на оплату праці від загального обсягу операційних витрат. На основі визначеного показника можливо робити висновки, щодо можливого об'єму персоналу підприємства або установи та використання тієї чи іншої форми оплати праці.

Для забезпечення оптимальних умов виробничого процесу має бути забезпечене необхідне співвідношення категорій працівників промислово-виробничого персоналу підприємства. Саме тому співвідношення, що визначають питому вагу окремих категорій працівників у загальній їхній чисельності (у відсотках), є важливим показником якісної характеристики трудових ресурсів підприємства. Найважливішою вимогою правильної організації праці й нормальних умов роботи є відповідність складу працівників характеру робіт.

9. Для обліку та контролю заробітної плати провести стандартизацію форм дозволів на лікарняні та відпустки, для запобігання помилок при нарахуванні ЄСВ, що в свою чергу поліпшить якість перевірки та покращить її темпи.

10. Для швидкого доступу по розрахунках з оплати праці, їх контролю та обліку пропонується використовувати новітні технології та створити відповідний архів, для належної їх перевірки.

11. Змінити форму подання звітності для нарахування податків та розмежувати її по статтях нарахування, що полегшить виявлення помилкових нарахувань.

Отже, для ефективного функціонування комунального підприємства «Теплопостачання міста Одеси» необхідно здійснювати та облік внутрішній контроль розрахунків з оплати праці на підприємстві на регулярній основі й постійно їх вдосконалювати.

